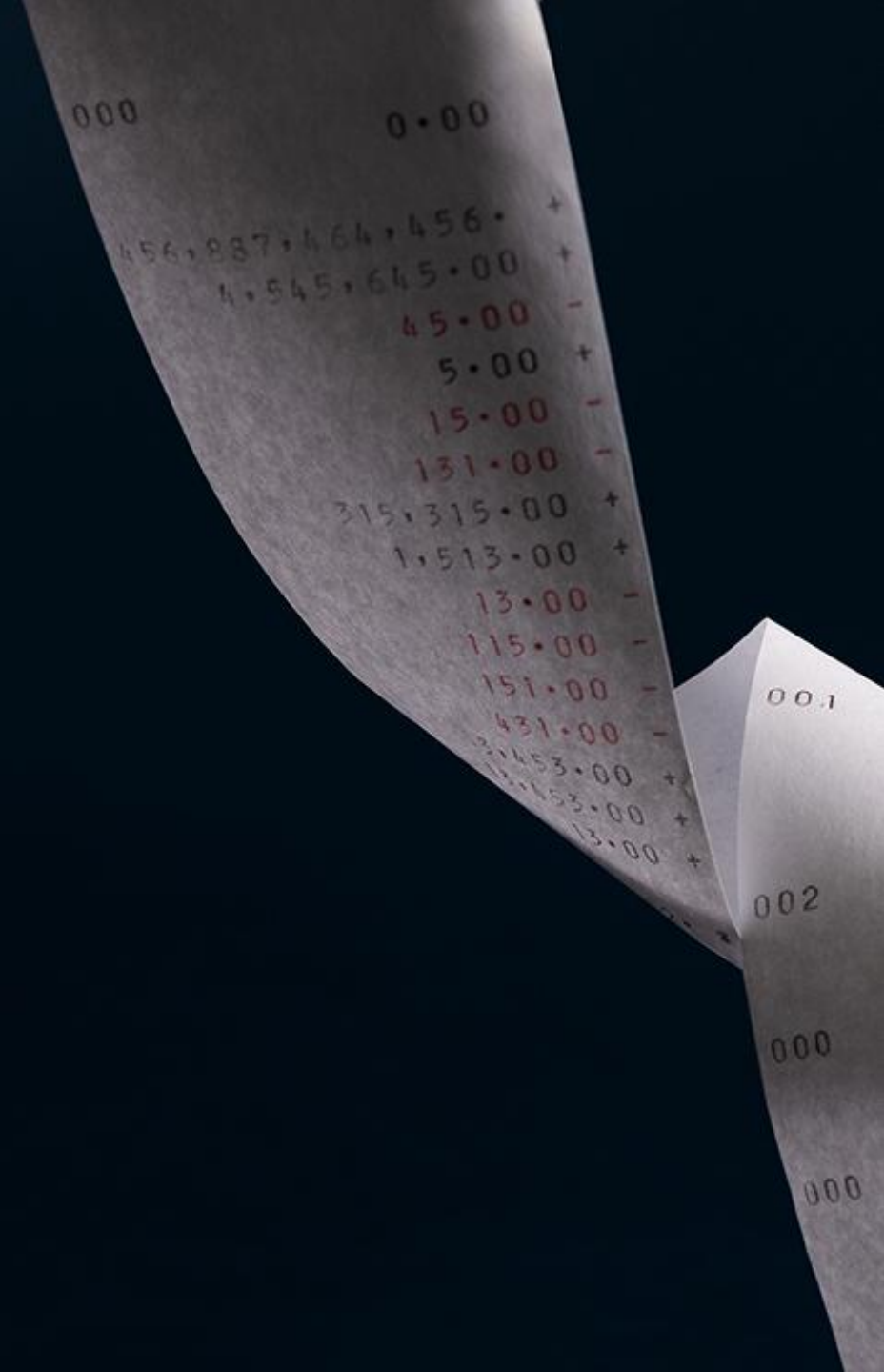

Mitä kunnan talousarviosta pitää löytyä?

Taloustorstai-extra 4.6.2026

Sari Korento

Kunnan toiminnan ja talouden ohjauksen tavoitehierarkia

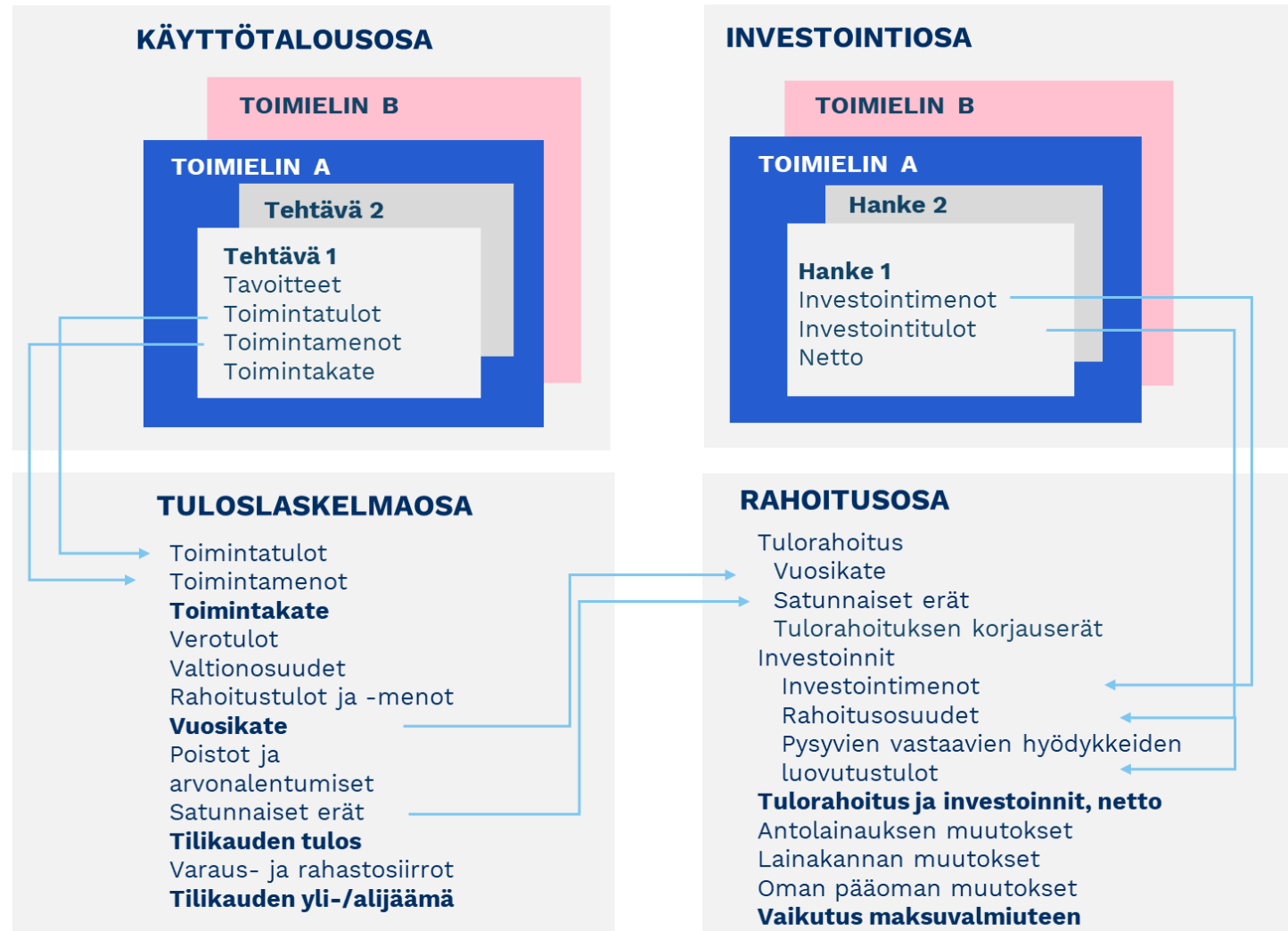

Talousarvio ja –suunnitelma KuntaL 110 §

- Valtuusto hyväksyy **talousarvion vuoden loppuun mennessä**
- Samalla hyväksytään **taloussuunnitelma** kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.
- tulee **toteuttaa kuntastrategiaa** ja turvata edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen
- hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin **toiminnan ja talouden tavoitteet**
- otetaan huomioon **kuntakonsernin** talouden vastuut ja velvoitteet
- Talousarvioon otetaan **tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot** sekä siinä osoitetaan, **miten rahoitustarve katetaan**. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa **brutto- tai nettomääräisenä**. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on **käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa**.

**Talousarvio
keskeisimpiä
ohjausvälineitä
kunnassa**

Kunnan talousarvion ja -suunnitelman rakenne

Kuntaliiton talousarviosuositus, esimerkki käyttötalousosasta

Asetelma 1. Bruttobudjetoitavan tehtävän käyttötalousosa.

Bruttobudjetoitavan tehtävän käyttötalousosa

	TP 202X-2	TA 202X-1	TA 202X	TS 202X+1	TS 202X+2
Tehtävän nimi					
Palvelusuunnitelman kuvaus					
Tavoitteet ja tunnusluvut					
Valtuuston hyväksymät tavoitteet					
Vaikuttavuustavoitteet					
Palvelutavoitteet					
Lautakunnan hyväksymät muut tavoitteet					
Vaikuttavuustavoitteet					
Palvelutavoitteet					
Perustelut					
	TP 202X-2	TA 202X-1	TA 202X	TS 202X+1	TS 202X+2
Tuloarviot ja määrärahat (1000 €)					
Toimintatulot					
Toimintamenot					
- Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakate (Netto)					
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset					
Korko sitoutuneelle pääomalle					
Muut laskennalliset kustannukset					
Tehtävän kokonaiskustannukset					

= valtuustoon nähden sitovat erät

Hva- kuntajaoston tilinpäätös- ja toimintakertomusohje, esimerkki käyttötalousosan raportoinnista

KÄYTTÖTALOUS/ TEHTÄVÄ

Toimielin A

Tehtävä 1

Tavoitteet

Lyhyt kuvaus tehtävän toiminta-ajatuksesta.

Lyhyt analyysi tavoitteiden ja talouden toteutumisesta sekä olennaisten poikkeamien syistä.

Tavoitteiden toteutuminen esitetään joko taulukossa tai tekstiosassa.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	(Poikkeama %)
Tavoitteet ja tunnusluvut						
Valtuuston hyväksymät tavoitteet						
(Lautakunnan hyväksymät tavoitteet)						
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatulot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot						
Toimintakate (Netto)						
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset						
Korko sitoutuneelle pääomalle						
Muut laskennalliset kustannukset						
Tehtävän kokonaiskustannukset						

= valtuustoon nähden sitovat erät

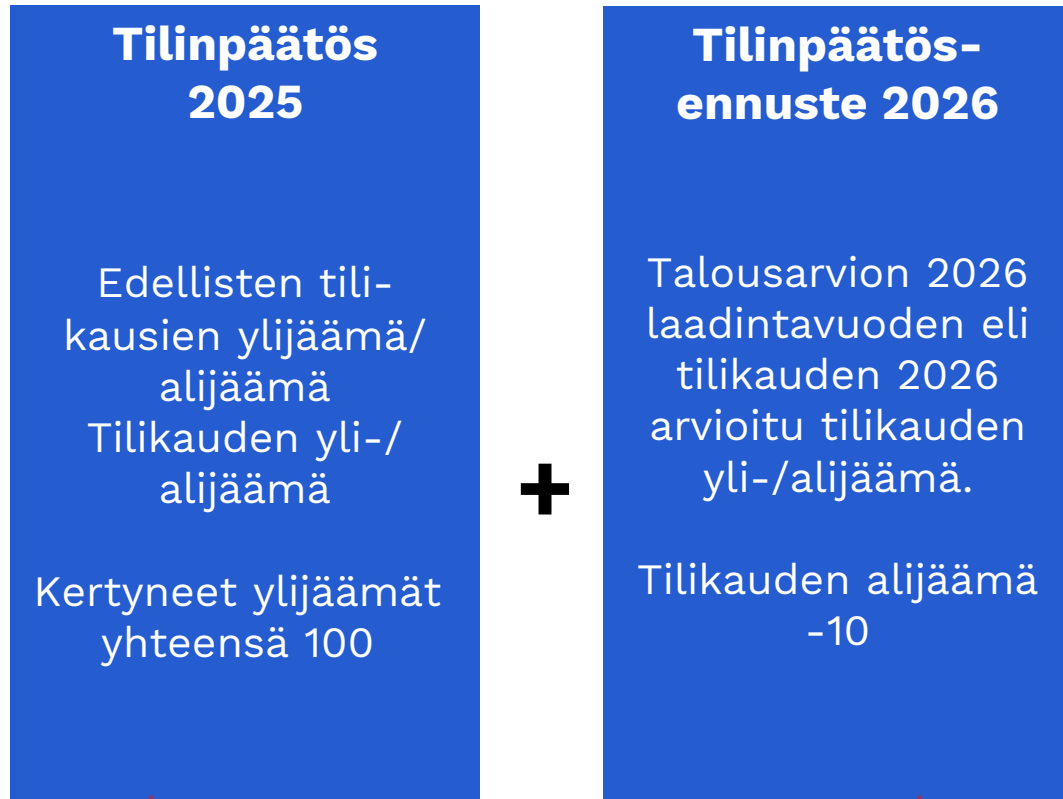
Talousarvio ja –suunnitelma KuntaL 110 §

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen

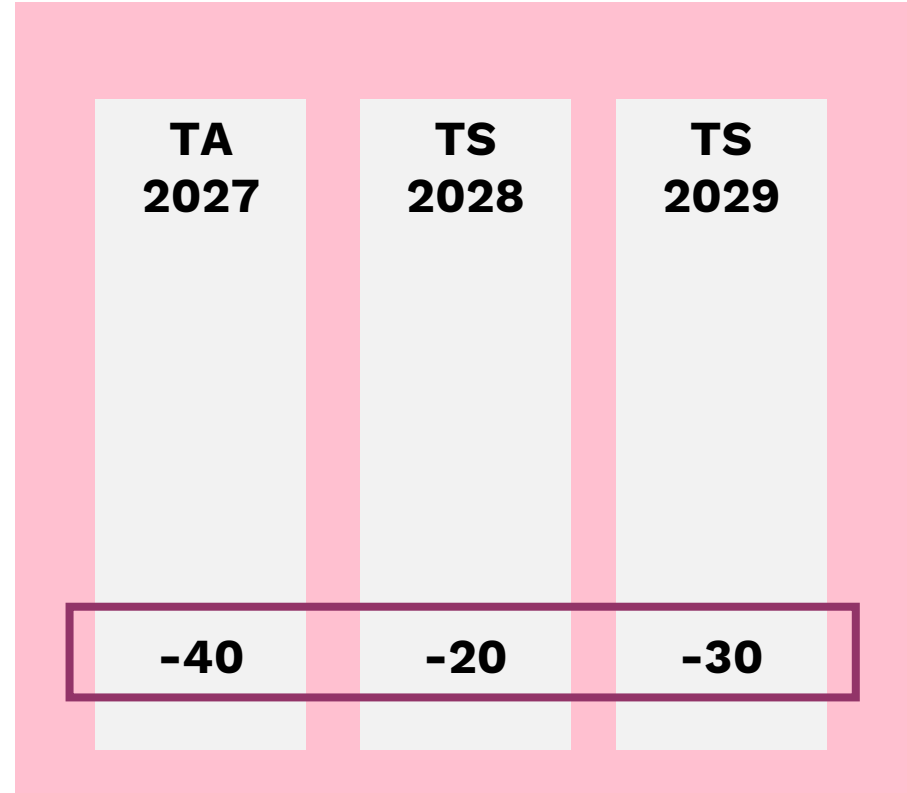
- Taloussuunnitelman tasapainossa **voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä**
- **Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa** tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien
 - Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä
 - Kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta
 - **Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä**, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen

Kunnan taloussuunnitelman tasapaino

**Taloussuunnitelman tasapainossa
huomioon otettavat ylijäämät 90**

Kunnan alijäämän kattaminen

Tilinpäätös 2025

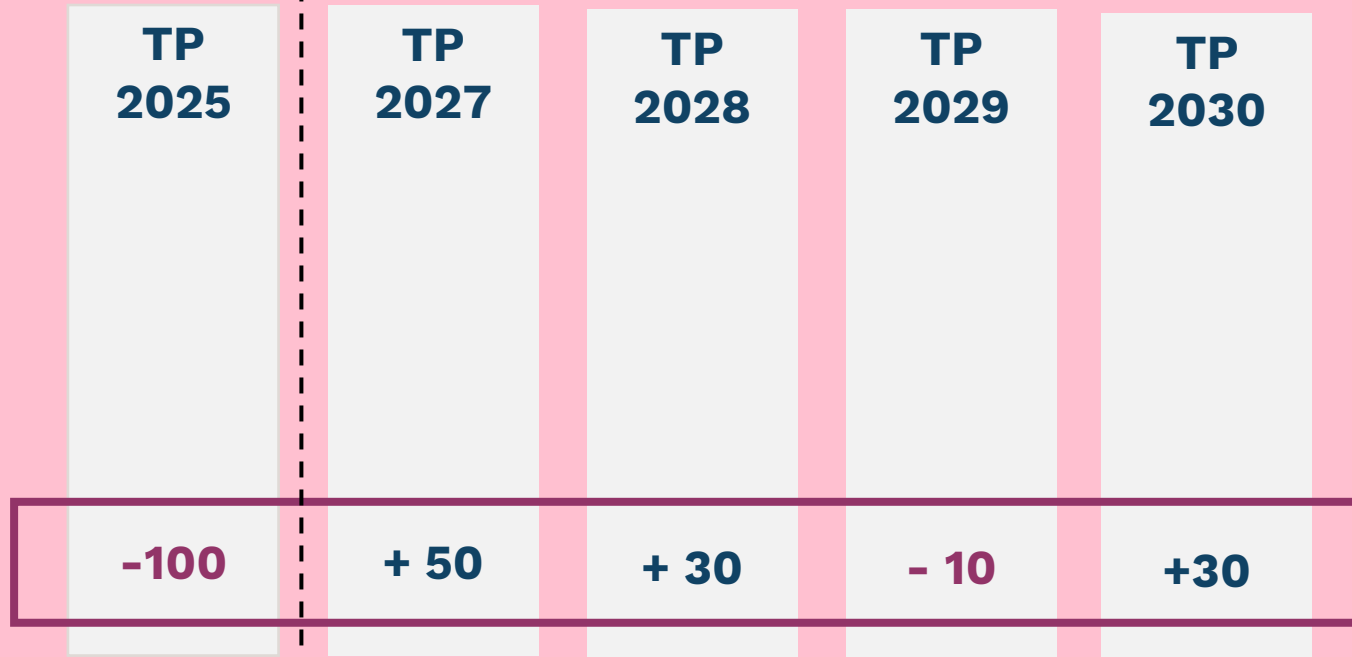
Vuoden 2025 taseeseen kertynyt ensimmäisen kerran alijäämää 100

Alijäämän kattamiskausi 2027-2030

Myös vuonna 2029 syntynyt lisäalijäämä ja mahdollisesti talousarvion laadintavuonna 2026 syntynyt alijäämä tulee olla katettuna vuoden 2030 loppuun mennessä

Alijäämän kattamiskausi 2027-2030

2026 TP:n vahvistamisvuosi

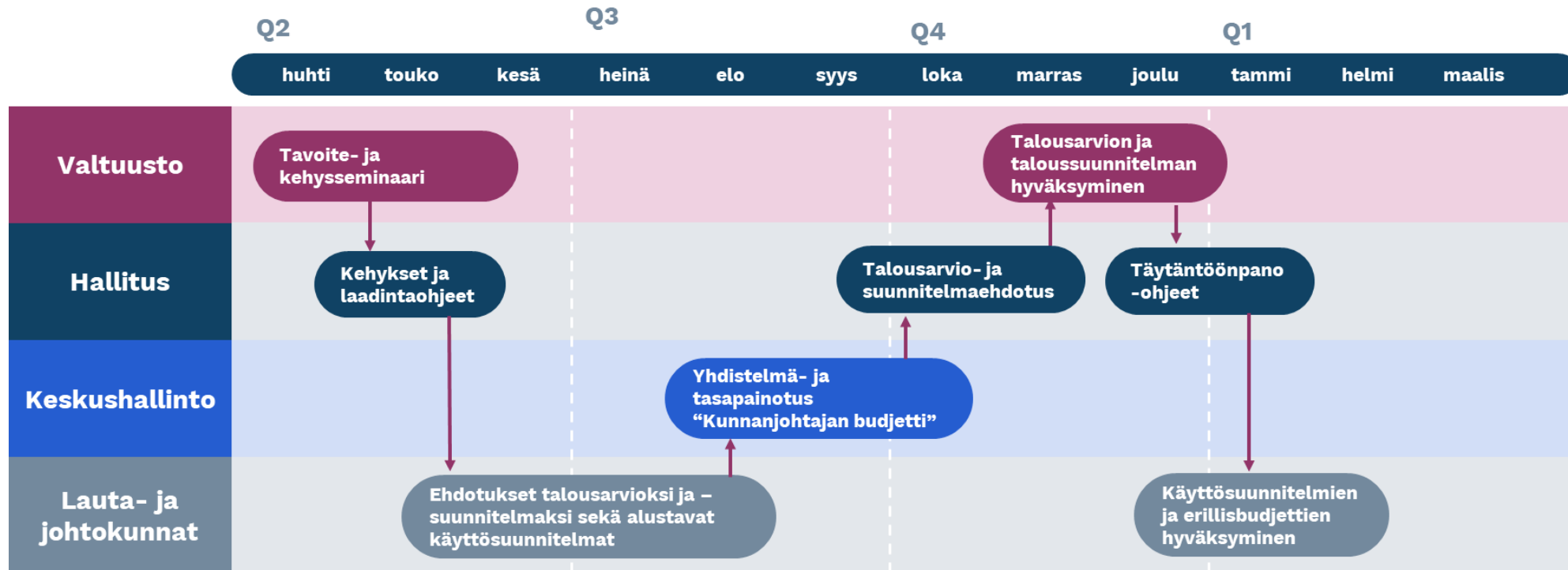

Suunnitelmien sitovuus

- Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on **noudatettava talousarviota** (KL 110.5 §) -> **edellyttää säännöllistä seuranta**
- Talousarvion sitovia eriä ovat valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot (tai niiden netto).
- Talousarvioon tehtävistä **muutoksista päättää valtuusto**
- Määrärahamuutosten lisäksi **arvioitava vaikutukset toiminnan tavoitteisiin**
- Taloussuunnitelma ei ole oikeudellisesti sitova

**Talousarvio-
muutokset
tehtävä
talousarviovuoden
aikana heti, kun
muutostarve
on tiedossa!**

Kunnan talousarvion ja -suunnitelman valmistelu- ja hyväksymisprosessi

Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja –suunnitelma

Tekijät

- Korento Sari & Ylitalo Marja-Liisa

Julkaisupäivä

- 2022

<https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2022/2165-kunnan-ja-kuntayhtymän-talousarvio-ja-suunnitelma>

Ollaan yhteyksissä!

Sari Korento

Sari.Korento@kuntaliitto.fi

0500-476747

www.kuntaliitto.fi